

Sygn. akt I ACa 324/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Anna Bohdziewicz SA Joanna Naczyńska (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 21 września 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa P. M.

przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 16 sierpnia 2016 r., sygn. akt I C 1/16

- 1) oddala apelację;
- 2) oddala wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

SSA Joanna Naczyńska	SSA Roman Sugier	SSA Anna Bohdziewicz
----------------------	------------------	----------------------

Sygn. akt I ACa 324/17

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 19 sierpnia 2017r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo P. M. wniesione przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Aresztu Śledczego w S. o zapłatę 150.000zł z tytułu zadośćuczynienia za naruszenie dóbr

osobistych powoda, którego to naruszenia powód upatrywał w warunkach osadzenia go w pozwanym Areszcie od 18 września 2013r. do 11 grudnia 2013r. i od 23 grudnia 2013r. do 29 lipca 2015r.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy podjął po ustaleniu, że w okresie objętym pozwem powód osadzony był w pozwanym Areszcie w pawilonie C, w celach: nr 12 o powierzchni 7,01 m² (dwuosobowa), nr 14 o powierzchni 21,50 m² (siedmioosobowa), nr 1 o powierzchni 14,30 m² (czteroosobowa), nr 9 o powierzchni 13,90 m² (czteroosobowa), nr 58 o powierzchni 12,26 m² (czteroosobowa). Wyposażenie tych cel odpowiadało normom rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 stycznia 2014r. w sprawie warunków bytowych osób osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych, były one wyremontowane, miały nowe okna i nowe sanitariaty oraz nowe płytki podłogowe. Powód miał zapewnione osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę. Oświetlenie cel miało dobre parametry. W wydzielonych kąciakach sanitarnych była muszla klozetowa i umywalka z bieżącą zimną wodą. Zabudowa kąciaków sanitarnych zapewniała niekrępujące korzystanie z nich. Powód mógł dwa razy w tygodniu korzystać z ciepłej kąpieli w łaźni. Pomieszczenia mieszkalne posiadały wentylację grawitacyjną, okna mogły być otwierane. W każdej celi znajdował się sprzęt do sprzątania, a raz w miesiącu wydawane były środki czystości. Raz w miesiącu cele były dezynfekowane przez wyspecjalizowany zakład usługowy. Powód otrzymywał środki do utrzymania higieny osobistej, a po wcześniejszym zgłoszeniu mógł korzystać z pralki. Powiatowy Inspektor Sanitarny w S. corocznie przeprowadzał pięć kontroli czystości w pozwanym Areszcie i kontrolował więzienną kantynę. Kontrole te nie wykazały nieprawidłowości. Niezależnie od tego dział kwatermistrzowski co trzy miesiące kontrolował ceny artykułów sprzedawanych w kantynie i porównywał je z cenami artykułów sprzedawanych w sklepach znajdujący się w pobliżu aresztu. Kontrole te także nie wykazały nieprawidłowości. Przed wejściem do aresztu usytuowany jest budynek poczekalni dla osób odwiedzających, znajduje się w nim pomieszczenie ze stolikami, krzesłami i ubikacją. Osoby odwiedzające osadzonych poddawane są kontroli, która przeprowadzana jest stosownie do art. 17 ust. 1 pkt 3 ustawy z 9 kwietnia 2010r. o służbie więziennej i przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 4 sierpnia 2010r. w sprawie szczegółowego trybu działań funkcjonariuszy służby więziennej podczas wykonywania obowiązków służbowych. Pomieszczenie służące do realizacji czynności urzędowych i do spotkań osadzonych z obrońcami wyposażone było w system monitoringu umożliwiający obserwację obrazu bez możliwości prowadzenia nasłuchu, przy czym monitoring ten nie był aktywny. Powód zakwaterowany był zarówno w celach przeznaczonych dla osób palących, jak i dla niepalących, zgodnie z deklarowanym i aż 11 razy zmienianym statusem jako osoby palącej bądź niepalącej. Jako, że odbywał karę w warunkach oddziału pół otwartego mógł się swobodnie poruszać w obrębie pawilonu mieszkalnego i korzystać ze świetlicy sportowej. W paczkach dostarczanych osadzonym nie mogą być przekazywane artykuły żywnościowe oraz przedmioty, których sprawdzenie jest niemożliwe bez naruszenia w istotny sposób ich substancji, np. artykuły higieniczne, dlatego przedmiotów takich powodowi nie przekazywano. Powód był jedynie okresowo zatrudniony przez pozwanego. Pozwany nie miał możliwości zapewnienia pracy wszystkim skazanym, zwłaszcza za wynagrodzeniem. Decyzje w przedmiocie zatrudnienia skazanych podejmuje dyrektor jednostki w zależności od potrzeb i przyznanego na ten cel budżetu. Na taką decyzję przysługuje osadzonemu prawo złożenia skargi do sądu penitencjarnego. Powód skargi takiej nie składał. W pozwanym Areszcie było wydzielone stanowisko komputerowe, z którego skazani mogli korzystać. Mogli oni nawiązać kontakt ze swoimi bliskimi za pośrednictwem komunikatora internetowego, mogli też korzystać ze stron internetowych, w szczególności zawierających informację publiczną. Mieli też dostęp do przepisów prawa. Powód co najmniej 18 razy korzystał z komunikatora internetowego. Nie odnotowano, by odmówiono mu możliwości skorzystania ze stanowiska komputerowego. Powód miał dobry kontakt ze swoim wychowawcą A. K.. Zwracał się do niego z wszelkimi prośbami, ale nie zgłaszał do niego skarg dotyczących warunków pobytu. Nigdy nie informował go, że ma ograniczony kontakt z osobami bliskimi. Powód miał z bliskimi kontakt telefoniczny poprzez aparaty znajdujące się w pawilonie mieszkalnym.

Poddając powyższe ustalenia ocenie prawnej, Sąd Okręgowy podkreślił, że podstawę prawną powództwa stanowi art. 417 k.c. w związku z art. 23, 24 i 448 k.c. oraz, że zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do przyznania powodowi zadośćuczynienia, ponieważ powód nie wykazał, ani nawet nie uprawdopodobnił, aby jego dobra osobiste zostały naruszone wskutek niehumanitarnego traktowania, czy innego rodzaju niezgodnego z

prawem działania lub zaniechania funkcjonariuszy pozwanego Aresztu przy wykonywaniu władzy publicznej, jak i nie wykazał związku przyczynowego pomiędzy domniemanymi zdarzeniami sprawczymi, a hipotetyczną szkodą (naruszeniem dóbr osobistych powoda). Podkreślił, że przywołane w pozwie okoliczności faktyczne były gołosłowne, a po przeprowadzeniu dowodów z dokumentów urzędowych i prywatnych przedstawionych przez pozwanego okazały się nieprawdziwe. W szczególności nieprawdziwe okazały się twierdzenie powoda, jakoby odbywał karę pozbawienia wolności w warunkach urągających jego godności, ponieważ cele, w których przebywał były wyremontowane i wyposażone stosownie do obowiązujących przepisów, panujące w nich warunki bytowe i higieniczne nie wzbudziły zastrzeżeń Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w S., ani sędziego penitencjarnego. Sąd Okręgowy podkreślił, że powód deklarował się w różnym czasie jako osoba niepaląca lub paląca i zawsze był lokowany w pomieszczeniach odpowiadających jego deklaracji. Podkreślił także, że zatrudnienie powoda, zwłaszcza odpłatne, mogło być realizowane tylko w ramach możliwości, którymi pozwany dysponował oraz, że powód nie korzystał ze środków odwoławczych co do decyzji związanych z jego zatrudnieniem i w żaden sposób nie wykazał, że pozwany nie zatrudniając go działał bezprawnie. Konstatacje te legły u podstaw oddalenia powództwa jako niewykazanego i bezzasadnego.

Apelację od wyroku wniósł powód, domagając się jego zmiany przez uwzględnienie powództwa w całości, przy czym ostatecznie w piśmie datowanym na 24 lipca 2017r. wniósł o zasądzenie dochodzonej pozew kwoty na rzecz Fundacji (...) - na leczenie i rehabilitację A. Ł.. Podniósł, że poczynione w sprawie ustalenia faktyczne są sprzeczne z treścią i wnioskami raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji(...), w którym stwierdzono szereg nieprawidłowości co do warunków osadzenia w pozwanym Areszcie, które to nieprawidłowości zostały także stwierdzone przez Sąd Apelacyjny w wyroku z 30 maja 2016r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1117/15. Wywodził, że niezrozumiałym, a wręcz nielogicznym jest ustalenie, że powód miał super warunki, a osadzony w tym samym czasie P. K. przebywał w złych warunkach, miał grzyb w celi i wyłączano mu prąd. Podkreślił, że Państwo Polskie miało obowiązek zapewnić mu godne warunki odbywania kary pozbawienia wolności oraz, że w każdym cywilizowanym kraju jego pozew zostałby uwzględniony, chociażby na podstawie treści przywołanego raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji i treści wyroku wydanego w sprawie innego osadzonego - P. K.. Powód odwołał się także do treści Zarządzenia Dyrektora Aresztu z 1 lipca 2016r. - w sprawie porządku wewnętrznego dla osadzonych, akcentując że nie ma w nim wzmianki o korzystaniu z internetu i dostępie do informacji publicznej oraz przedłożył korespondencję skargową dotyczącą korzystania z internetu i wycofania go z zatrudnienia z uwagi na upływ ważności badań lekarskich i brak potrzeby zatrudniania powoda na stanowisku palacza z października 2014r.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie były prawidłowe i znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Podejmując je, Sąd Okręgowy nie naruszył w żadnej mierze przepisów procesowych, w tym art. 233 §1 k.p.c., jako że nie przekroczył zasad swobodnej oceny dowodów, ani też nie naruszył zasad logiki i doświadczenia życiowego. Stąd też ustalenia te Sąd Apelacyjny podzielił i przyjął za własne, podzielaając też w pełni ich ocenę prawną

W szczególności Sąd Okręgowy miał pełne podstawy ku temu, by uznać twierdzenia i zeznania powoda za tendencyjne i niewiarygodne. Pozostawały one bowiem w całkowitej sprzeczności z treścią zeznań świadków: A. K., K. M. i K. K., jak i w sprzeczności z treścią dokumentów zaoferowanych przez pozwanego, a to z treścią sprawozdań z wizytacji w Areszcie Śledczym w S. przeprowadzonych w kwietniu 2013r. i w lutym 2015r. przez Sędziego Okręgowego w K. I. F. - wizytatora do spraw penitencjarnych, które nie wskazują na istnienie przywołanych w pozwie uchybień w zakresie funkcjonowania Aresztu Śledczego w S.. Poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych nie wzrusza także przywołany przez powoda w apelacji raport Przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji z wizytacji w Areszcie Śledczym w S. z października 2014r. Dokument ten ma bowiem charakter ogólny i choć w swej treści wskazuje na określone uchybienia istniejące w pozwanym Areszcie w dacie jego sporządzenia, to jednak w żadnym zakresie nie odnosi się

konkretnie i bezpośrednio do osoby powoda, ani do warunków osadzenia powoda lub sposobu traktowania powoda przez funkcjonariuszy pozwanego. W dokumencie tym brak jest uwag pozwalających na przyjęcie, że powodowi została wyrządzona jakakolwiek krzywda przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie funkcjonariuszy pozwanego.

Okoliczność, że na rzecz P. K. w sprawie rozpoznawanej przez Sąd Apelacyjny pod sygn. akt I ACa 1117/15, a przez Sąd Okręgowy w Katowicach pod sygn. akt I C 203/15 zasądzona została od pozwanego kwota 10.000zł z tytułu zadośćuczynienia także nie wzrusza poczynionych w rozpatrywanej sprawie ustaleń Sądu Okręgowego. Powód nie przebywał bowiem w tych samych celach co P. K. i nie dotyczyły go bariery i niedogodności z jakimi borykał się P. K. z racji swej niepełnosprawności. Przedstawiciele Krajowego Mechanizmu Prewencji w swym raporcie z wizytacji w Areszcie Śledczym w S., która odbyła się w październiku 2014r. zgłosili zastrzeżenia co do warunków osadzenia niektórych tylko osób, w tym P. K.. Pośród tych osób nie było powoda. Zastrzeżeń Przedstawicieli Krajowego Mechanizmu Prewencji nie wzbudziły też warunki panujące w celach i w innych pomieszczeniach, w których przebywał powód. Zastrzeżeń takich nie sformułował także Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny.

Trafnie też Sąd pierwszej instancji stwierdził, że odpłatne zatrudnienie powoda było możliwe jedynie w ramach budżetu i potrzeb pozwanego Aresztu. Z przedłożonej na etapie postępowania apelacyjnego dokumentacji wynika, że powód został wycofany z zatrudnienia wobec braku aktualnych badań lekarskich i braku potrzeby zatrudnienia go. Powód nie wykazał, że pozwany nie zatrudniając go działał bezprawnie, w tym nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych dla wykazania, że miał ważne badania lekarskie i istniała potrzeba dalszego zatrudnienia go na stanowisku palacza, nadto ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynikało, by powód składał środki odwoławcze od decyzji o wycofaniu z zatrudnienia. Postępowanie dowodowe nie wykazało także, aby pozwany utrudniał osobom bliskim kontakt z powodem, jak i by osoby odwiedzające powoda poddawane były bezprawnym kontrolom. Nie znalazło też potwierdzenia twierdzenie powoda, że jego spotkania z obrońcą były monitorowane, ani by w więziennej kantynie sprzedawane były produkty przeterminowane i po zawyżonych cenach, jak i by pozwany bezprawnie nie przekazywał mu produktów przesyłanych w paczkach. Pozwany miał prawo odmowy przekazania powodowi produktów, których sprawdzenie było niemożliwe bez naruszenia w istotny sposób ich substancji, w tym artykułów żywnościowych i higienicznych. Powód nie wykazał też, by miał utrudniony dostęp do informacji publicznej i do stanowiska komputerowego. Okoliczności tej nie można bowiem wywieść z faktu, iż porządek wewnętrzny dla osadzonych nie normuje tych kwestii, zwłaszcza w zestawieniu z niekwestionowaną okolicznością, że powód korzystał z komputera i internetu w pozwanej placówce, w tym 18 razy z komunikatora internetowego.

Z tych względów Sąd Apelacyjny z mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw prawnych. Nadto oddalił wniosek pozwanego o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, ponieważ pozwany nie poniósł żadnych kosztów w toku postępowania apelacyjnego.

SSA Joanna Naczyńska SSA Roman Sugier SSA Anna Bohdziewicz